GASTEIZKO SANTIAGO OSPITALEAREN HISTORIA LABURRA

Fernando Grande Gil

GASTEIZKO SANTIAGO OSPITALEAREN HISTORIA LABURRA

Behe Erdi Aroan sortu ziren lehenengo ospitaleak, baliabiderik gabeko pertsonei laguntza emateko zentro gisa, non etxea, bazkaria eta ohea ematen zizkieten. Gasteizko hiribilduan, hain zuzen, Santa Maria Ospitalea eta San Lazaro Ospitalea - Casa de La Magdalena zeritzotena- ezarri ziren.

Hirugarren ospitalea 1428an eraiki zuten Santa Maria del Cabello izenpean, baina urte batzuk geroago Santiago Ospitalea deitu zioten. Zentro horren sustatzaileak izan ziren Aiarako kondeak, Fernan Perez de Ayala jauna eta bere emaztea, Maria Sarmiento andrea, ospitale horri hainbat fabore, onura eta pribilegio eman zizkiotenak beraiek hil arte. San Frantzisko komentuaren ondoan eraiki zuten, izan ere, gaur egun postetxea dagoen orubean. Aipatzekoa da kontratatu zuten lehen medikua, Fernán Lopez de Escoriaza (1480-1541), Eskoriatza-Eskibel jauregiaren jabea eta Ingalaterrako Katalina erreginaren eta Karlos V.a erregearen medikua izan zena. Urteak aurrera joan ahala, udalak hiru ospitaleen gastuak mantendu ezin zituenez gero, erabaki zuen batzea Santiago Ospitalean.

Hiria handituz joan zen, eta 1804an onartu zuten zentroa lekuz aldatzearen proiektua, gaur egungo Olagibel kalera. 1807an obrak bukatu ondoren, erakin hori Napoleonen soldaduek okupatu zuten, Independentziaren gerra amaitu arte. Mende horretan ere zenbait handitze egin eta kapera eraiki zuten.

Bitxikeria moduan, hauek aipatu behar ditugu: 1918an X izpiko lehen aparatua erosi zuten; geroago, martxan jarri zuten sorospen-etxea, eta 1927an eraikin zituzten gela isolatu bi, tuberkulosia zuten paziente txiroak zaintzeko. Gela horiek estatu osoan lehenak izan ziren. Hala ere, biztanleen kopurua handitzea dela kasua, berritze handiena 1975ean egin zuten, ekialdeko eta mendebaldeko aldeetan bi pabiloi erantsiz. Berrikuntza horren ondorioz, eraitsi zuten Ospitaleko estilo neoklasikoko kapera, estetika urbanistikoko arrazoiak zirela eta.

Beraz, Ospitaleko historiak islatzen ditu gizarte gasteiztarraren bilakaera eta gizartean eta arlo sanitarioan eman diren aldaketen moldaerak.

(B058) Egile ezezagunekoa, (XIX mende bukaerakoa).Santiago Ospitalea. Vitoria-Gasteiz

(PAR-0728) Parra, J.M. (1949), Santiago Ospitalea. Vitoria-Gasteiz

BIBLIOGRAFIA

Núñez de Cepeda, M.(1931) HOSPITALES VITORIANOS. Madrid, España: Editorial: Imprenta del Monasterio El Escorial

Mozas, J. y Fernández, A. (1995) VITORIA GASTEIZ. GUÍA DE ARQUITECTURA. Vitoria, España: Editorial: a+t,

Rojo, A.(1992) *LOS HOSPITALES DEL PAÍS VASCO*. Cuadernos de Sección. Ciencias Médicas 2. Donostia: Eusko Jaurlaritza.

Landazuri, J. J. (1780) *HISTORIA CIVIL, ECLESIÁSTICA, POLÍTICA Y LEGISLATIVA DE LA M.N. Y M.L. CIUDAD DE VICTORIA*. Madrid, España: Imprenta de Don Pedro Marin.

Carracedo, S. (2015) *LA CAPILLA DEL HOSPITAL, DERRUIDA EN 1976 PORQUE ‘‘DESENTONABA CON LAS EDIFICACIONES MODERNAS» DE VITORIA*. El Correo. com

ARGAZKIAK

(B058) Egile ezezagunekoa, (XIX mende bukaerakoa).Santiago Ospitalea. Vitoria-Gasteiz

(PAR-0728) Parra, J.M. (1949), Santiago Ospitalea. Vitoria-Gasteiz

Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko Udala

www.vitoria-gasteiz.org

Argazki fondoak. Kontsulta eta kopiak eskatzea.
Fondos fotográficos. Consulta y solicitud de copias.

Kultura Saila / Udal Artxiboa
Departamento de Cultura / Archivo Municipal

Kontsulta zk. / *Consulta nº*:

Bilaketa / *Búsqueda*: ☐ Bai - *Sí* ☐ Ez - *No*

Kontsultatutako irudi-kopurua / *Nº de imágenes consultadas*:

DATUAK - *DATOS*

Lehen deitura - *Primer apellido*	Bigarren deitura - *Segundo apellido*	Izena - *Nombre*
GRANDE	GIL	FERNANDO

NAN - *DNI* | Telefonoa - *Teléfono* | Mugikorra - *Móvil*

Data - *Fecha*	Gaia - *Tema*
09/08/2016	Hospital Santiago

Helburua - *Destino*	Oharrak - *Observaciones*
OFAKIDETZA	

KOPIEN EZAUGARRIAK - *CARACTERÍSTICAS DE LAS COPIAS*

Kopia eskaeraren zk. / *Solicitud de copias nº*:

☐ Zerbitzu zuzena - *Servicio directo* — Data - *Fecha*:

☐ Laborategira eskatua - *Encargo al laboratorio* — Data - *Fecha*:

Bete bakarrik "Laborategira eskatua" markatzen bada - *Rellenar sólo si se marca la casilla de "Encargo al laboratorio"*

Neurria / *Tamaño*	Argazki-papera / *Papel fotográfico*	Digitala, paper gainean / *Digital sobre papel*	Digitala CDn, DVDn / Mota (tif, jpg, besteak) / *Digital CD o DVD / Tipo (tif, jpg, otro)*
			4 x 0,28 = 1,12 + 0,23 (21% IVA)
			TOTAL = 1,35€

ARCHIVO – Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz – Vitoria-Gasteizko Udala – ARTXIBOA

Baimen hitzartua - *Convenio autorización* ☐ Bai - *Sí* ☐ Ez - *No*

Jasotzeko data - *Fecha entrega*:

☐ Faktura zk. - *Factura nº* ☐ Dohainik - *Sin cargo*

Oharra: Eskatzaile bakoitzari 20 argazki arreproduzitzea onartuko zaio hiruhileko bakoitzean; arau horretatik salbuetsita geratuko dira argitalpen baterako edo jendaurrean erakustekoak direnа, baldin eta berariazko hitzarmen bat egiten bada.

Jasotako irudi eta datuen erabilpena eskatzailearen erantzukizuna da.

Eskatzaileak arau hauek betetzeko konpromisoa hartzen du bere gain:

1. Irudiak baker-bakarrik eskabide honetan adierazitako asmotarako erabiltzea.
2. Erabilera orotan argazkien egileak eta jatorria aipatzea.
3. Argazkiaren kopiarik beste inori ez ematea.
4. Argazkien erreprodukziorik ez egitea (ezta digitalenak ere), eta Gasteizko Udal Artxiboaren berariazko baimenik gabe argitalpen, material informatiko eta ikus-entzunezkoetan ez sartzea.
5. Argazkiei ukiturik ez egitea, bitarteko digitalen edo besteren bitartez.
6. Eskatutako erabileraz apartekoetarako, baimena eskatzea.

***Aviso:** Se realizarán como máximo 20 copias de laboratorio a 40 digitales al trimestre por solicitante, salvo en las destinadas a publicación o exhibición pública que serán objeto de un convenio específico.*

El uso de las imágenes y los datos obtenidos y para el fin que se utilicen, es responsabilidad del/la consultante.

La persona solicitante se compromete a cumplir las siguientes normas:

1. *Utilizar las imágenes única y exclusivamente para el destino citado en esta solicitud.*
2. *En cualquier uso citar la autoría y procedencia de las fotografías.*
3. *No entregar copias de las imágenes a terceros.*
4. *No generar reproducciones de las fotografías (incluidas las digitales), ni incluirlas en publicaciones, materiales informáticos o audiovisuales sin autorización expresa del Archivo Municipal de Vitoria-Gasteiz.*
5. *No manipular ni retocar las fotografías digitalmente ni por otros medios.*
6. *Para cualquier utilización diferente al destino indicado solicitar el correspondiente permiso.*

Izenpea - *Firma*

Zure datuak Artxiboa fitxategian sartuko dira. Fitxategi horren helburua da: Udal Artxiboan dosierrak aurkitzea eta horien gaineko informazioa ematea, artxiboa kontsultatuz egindako ikerketak eta helburuak erregistratzea, eta azkenik, kontsulten estatistikak egitea. 15/99 Lege Organikoak aitortzen dituen eskubideez baliatu nahi baduzu, jo ezazu Vitoria-Gasteizko argibide bulegoetakoren batera.

Sus datos personales serán incluidos en el fichero Archivo cuya finalidad es localizar expedientes en el Archivo Municipal e informar a quienes pregunten, registrar las investigaciones realizadas consultando el Archivo y sus finalidades y realizar estadísticas de consultas. Puede Vd. ejercer los derechos que reconoce la Ley Orgánica 15/99 dirigiéndose a las Oficinas de Información del Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz.

0600FO0006